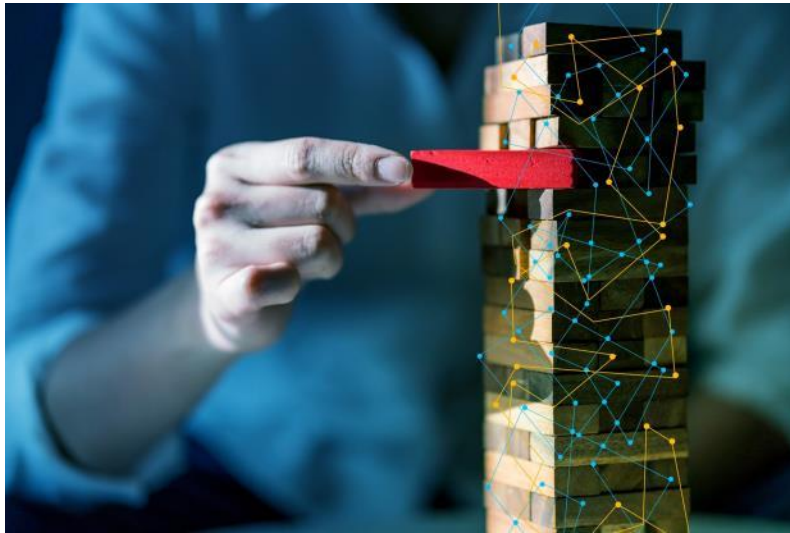

Συνέντευξη: [Γκίκας Χαρδούβελης](#)

Ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Εθνικής Τράπεζας

Γκίκας Χαρδούβελης: Οι τράπεζες πρέπει να πάρουν ρίσκα πέραν της πεπατημένης

Οι τράπεζες θα πρέπει να πάρουν λελογισμένα νέα ρίσκα, πέραν της πεπατημένης για να χρηματοδοτήσουν μια οικονομία που καταρρέει, τονίζει στο liberal.gr, ο Γκίκας Χαρδούβελης, ανώτατο ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Εθνικής Τράπεζας, προσθέτοντας ότι χωρίς νέα δάνεια στις πληττόμενες επιχειρήσεις, τα «κόκκινα» θα πολλαπλασιαστούν και τελικά οι απώλειες θα μεταφερθούν στους καταθέτες.

Ο πρώην υπουργός Οικονομικών επισημαίνει ότι η Bad Bank είναι μια λύση, ικανή να ξεκαθαρίσει γρήγορα το τοπίο των μη εξυπηρετούμενων δανείων, τόσο των παλαιών, όσο και των νέων που θα δημιουργήσει η κρίση, πολλώ δε μάλλον, όταν όπως λέει, το σχέδιο τιτλοποιήσεων «Ηρακλής», στην καλύτερη περίπτωση φαίνεται να αναβάλλεται για ένα ή δύο χρόνια.

Χαρακτηρίζει πάντως προϋπόθεση για να χρηματοδοτήσουν την οικονομία οι τράπεζες το να πάρουν κρατικές εγγυήσεις τονίζοντας ότι στο εξωτερικό το βλέπουμε να γίνεται πολύ περισσότερο από την Ελλάδα. «Είναι αξιοσημείωτο ότι οι ελληνικές τράπεζες υποσχέθηκαν χθες στο Πρωθυπουργό ότι θα παρέχουν φέτος δάνεια 16 δισ ευρώ. Και δεν υπάρχει επαρκής εξασφάλιση. Ούτε είναι εφικτή σε περίοδο κρίσης. Το πρόβλημα είναι συστημικό. Ή όλοι μαζί θα ξεφύγουμε από την κρίση ή όλοι μαζί θα βουλιάξουμε», αναφέρει χαρακτηριστικά

Συνέντευξη στον Γιώργο Φιντικάκη:

- Ποιος θα είναι ο ρόλος των τραπεζών στην επόμενη ημέρα;

Ο ρόλος τους είναι κρίσιμος. Οι τράπεζες ήδη προχώρησαν σε μερική αμνηστία απέναντι στους συνεπείς πελάτες τους, δίνοντάς τους χρόνο μέχρι να ξεπεραστούν τα χειρότερα της κρίσης. Όμως, θα πρέπει και να πάρουν λελογισμένα νέα ρίσκα - πέραν της πεπατημένης - για να χρηματοδοτήσουν μια οικονομία που καταρρέει. Θα πάρουν ρίσκα οι τράπεζες στη σημερινή συγκυρία;

Μια τέτοια συμπεριφορά είναι αντίθετη με την τραπεζική λογική και νοοτροπία, που θέλει τους τραπεζίτες συντηρητικούς, να παρέχουν δάνεια με πλήρεις εξασφαλίσεις. Διότι τα δάνεια που παρέχουν οι τράπεζες προέρχονται κυρίως από τις καταθέσεις των νοικοκυριών και η εξασφάλιση των δανείων τους με ενέχυρο σημαίνει αυτόματα και εξασφάλιση των καταθετών τους. Μάλιστα στην κρίση η αξία του ενέχυρου μειώνεται ακόμα περισσότερο, γεγονός που κάνει ακόμα πιο διστακτικές τις τράπεζες.

Χωρίς, όμως νέα δάνεια σε επιχειρήσεις που πλήττονται ώστε αυτές να ξεπεράσουν τα παροδικά τους προβλήματα, η κρίση θα επιδεινώνεται, τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια θα πολλαπλασιάζονται και οι απώλειες θα μεταφέρονται τελικά και στους καταθέτες. Η εξίσωση που πρέπει να λύσουν οι τραπεζίτες είναι δύσκολη.

- Ποιος διασφαλίζει ότι τα δάνεια 16 δισ που οι ίδιες οι τράπεζες εκτιμούν ότι θα δώσουν φέτος για την στήριξη της οικονομίας δεν θα «κοκκινίσουν»;

Είναι αξιοσημείωτο ότι οι ελληνικές τράπεζες υποσχέθηκαν χθες στο Πρωθυπουργό ότι θα παρέχουν φέτος αυτά τα ποσά. Και δεν υπάρχει επαρκής εξασφάλιση. Ούτε είναι εφικτή σε περίοδο κρίσης. Το πρόβλημα είναι συστημικό. Ή όλοι μαζί θα ξεφύγουμε από την κρίση ή όλοι μαζί θα βουλιάξουμε.

- Είναι προϋπόθεση για να χρηματοδοτήσουν την οικονομία οι τράπεζες να πάρουν κρατικές εγγυήσεις;

Νομίζω ξεκάθαρα ναι. Οι εγγυήσεις είναι προϋπόθεση. Το πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι τράπεζες είναι μακροοικονομικό, είναι συστημικό, ξεφεύγει από τα όρια της κάθε τράπεζας. Και λύνεται μόνον με την έξωθεν παροχή εγγυήσεων. Η παροχή εγγυήσεων είτε από διεθνείς οργανισμούς είτε από τα ίδια τα κράτη είναι μια πολιτική που ξεκίνησε με το καλημέρα της κρίσης.

Το βλέπουμε να γίνεται στο εξωτερικό πολύ περισσότερο από την Ελλάδα. Στη χώρα μας το κράτος, προερχόμενο από μια δεκαετή κρίση, έχει λιγότερους βαθμούς ελευθερίας ακόμα και στην παροχή εγγυήσεων. Γι' αυτό και ξεκίνησε μόνον με 2 δισ ευρώ εγγυήσεων, δηλαδή περίπου 1% του ΑΕΠ, ποσό το οποίο ωχριά μπροστά στην παρεμβατικότητα των Βορείων εταίρων μας.

- Και αν «κοκκινίσουν», ποιος διασφαλίζει ότι θα εισπράξουν τις εγγυήσεις, δεδομένου ότι σε αντίστοιχες περιπτώσεις κατά το παρελθόν, το Δημόσιο δεν τις είχε καταβάλλει;

Η σημερινή κρίση δεν συγκρίνεται με το παρελθόν. Είναι μια εξωγενής κρίση. Δεν υποδηλώνει κάποια ανισορροπία ή αδυναμία του κράτους. Κάθε άλλο. Η κρίση φαίνεται να έχει κινητοποιήσει τον ψηφιακό μετασχηματισμό του. Το βλέπουμε. Η σημερινή κυβέρνηση έχει χειριστεί την κρίση άψογα μέχρι στιγμής.

Ελπίζουμε να συμπεριφερθεί με τον ανάλογο αξιόπιστο τρόπο και στο τέλος της κρίσης, ιδιαίτερα απέναντι σε φορείς, όπως οι τράπεζες, που φαίνεται να «βάζουν πλάτη» για να βγούμε από την κρίση.

- Ποια η γνώμη σας για το σχέδιο της ΤτΕ για την Bad Bank; Πόσο απαραίτητη είναι στην παρούσα συγκυρία;

Η Bad bank είναι μια λύση που αν λειτουργήσει θα ξεκαθαρίσει γρήγορα το τοπίο των μη εξυπηρετούμενων δανείων και θα δώσει την ευκαιρία στην οικονομία μας να χρηματοδοτείται επαρκώς και με υγιείς όρους στο μέλλον. Και θα λύσει το πρόβλημα όχι μόνον των παλαιών μη εξυπηρετούμενων δανείων, αλλά και των νέων, αυτών που η σημερινή κρίση θα δημιουργήσει. Δυστυχώς μια παράπλευρη απώλεια της σημερινής κρίσης του κορονοϊού είναι και το σχέδιο τιτλοποιήσεων «Ηρακλής», το οποίο στην καλύτερη περίπτωση φαίνεται να αναβάλλεται για ένα ή δύο χρόνια. Η αναβολή όμως αυτή αποτελεί μεγάλη τροχοπέδη.

Έτσι η bad bank θα μπορούσε να επιταχύνει τη εξυγίανση των ισολογισμών των τραπεζών. Αποτελεί ερωτηματικό, βέβαια, το πόσο θα κοστίσει στο Δημόσιο μια Bad bank, αν θα συναινέσει σε αυτό η ευρωπαϊκή Επιτροπή Ανταγωνισμού, κλπ. Υπάρχουν πολλές τεχνικές λεπτομέρειες που ακόμα είναι άγνωστες.

Οι τράπεζες είναι και αυτές επιχειρήσεις που πλήττονται από την κρίση. Οι μετοχοί τους είναι και αυτοί άτυχοι, όπως οι υπόλοιποι μέτοχοι και οι πολίτες, και μάλιστα για τρίτη φορά. Στο πρόσφατο παρελθόν, όσοι τόλμησαν να αγοράσουν τραπεζικές μετοχές, έχασαν ολοσχερώς την επένδυσή τους δύο φορές.

Πρώτη φορά, στις αρχές του 2012 μετά το PSI, όταν το ελληνικό Δημόσιο, ως δανειακός πελάτης των τραπεζών τους, είπε ουσιαστικά «δεν πληρώνω» και η αξία των μετοχών των τραπεζών μηδενίστηκε. Δεύτερη φορά, τον Νοέμβριο του 2015, όταν η «περήφανη διαπραγμάτευση» του πρώτου

εξαμήνου έφερε ύφεση και αδυναμία αποπληρωμής των δανείων των ιδιωτών. Σήμερα για τρίτη φορά αντιμετωπίζουν το κίνδυνο εξαφάνισης της επένδυσής τους.

- Στο δυσμενές σενάριο το υπ. Οικονομικών μιλά για ύφεση 7,9% φέτος. Ποια η γνώμη σας;

Οι ακριβείς προβλέψεις είναι δύσκολες διότι συναρτώνται από την εξέλιξη της πανδημίας, της οποίας το τέλος παραμένει άγνωστο. Οι αναλυτές διαρκώς αναθεωρούν τις προβλέψεις τους προς το χειρότερο. Τα παλιά δυσμενή σενάρια γίνονται σενάρια βάσης και τα νέα δυσμενή σενάρια πιθανόν να πάρουν τη θέση σεναρίων βάσης στο άμεσο μέλλον.

Έτσι και το δυσμενές σενάριο του Υπουργείου για ύφεση 7,9% φέτος μάλλον αποτελεί σενάριο βάσης του Υπουργείου, ενώ ο ίδιος ο Πρωθυπουργός, μιλώντας προχθές στο CNN, ανέφερε ως πιθανή μια ύφεση 10%. Μάλιστα, δύο βδομάδες νωρίτερα, το ΔΝΤ ήδη κατέγραφε το 10% ως το αισιόδοξο σενάριο.

Η κρίση που ζούμε προέρχεται από έναν συγκεκριμένο εξωγενή παράγοντα, τον κορονοϊό, και δεν είναι το αποτέλεσμα μιας δυσλειτουργίας του οικονομικού μας συστήματος ή της έλλειψης χρηματοδότησης της οικονομίας. Η σημερινή κρίση διαφέρει από την πρόσφατη διεθνή χρηματοοικονομική κρίση του 2008-2009, η οποία είχε ξεκινήσει από το σκιώδες τραπεζικό σύστημα στις ΗΠΑ και τις τράπεζες ευρωπαϊκών χωρών, όπως η Ιρλανδία, η Ισπανία ή το Ηνωμένο

Βασίλειο. Διαφέρει και από την ελληνική κρίση του 2010-2018, η οποία προήλθε από τις ανισορροπίες της ελληνικής οικονομίας, δηλαδή το έλλειμμα ανταγωνιστικότητας και τα υπερβολικά δημοσιονομικά ελλείμματα. Είναι μια κρίση με κοινό εξωγενή παρονομαστή σε όλη την υφήλιο, τον κορονοϊό.